

ELŐJÁRÓ BESZÉD.

A' Német Nyelv mind inkább közönségessé kezd lenni a' Hazában, 's úgy látszik, hogy miólta a' Hazai Nyelv ügyét a' Nemzet felfogta; a' deák nyelv helyébe ez akarja magát befészkelni. Mit reménylhetünk: azt csak a' jövőendő idő mutatja meg. Annyi bizonyos, hogy a' Német Nyelv közönségessé létele igen hafznos történet vala még eddig Hazai Nyelvünk Literaturájának előmenetelére; valamint ellenben a' Deák Nyelv uralkodása annak virágozhatását eleitől fogva hátráltatta. — Ehezképest, minthogy a' Német Nyelv tudása nélkül még azok sem akarnak már ma ellenni, a' kik kézi mesterségekre adják magokat, 's ez okon, azt még a' közép-szerű Oskolákban is kezdik tanítani: a' Német Grammatikának ezen harmadik kiadásában e' kettőre leginkább figyelmeztetem; 1. hogy ebből a' Tanuló, a' könyvbéli nyelven kívül, az élő vagy társaságbéli beszédet is megtanulhassa, melly végre ezen kiadást különösen száz Grammatikai Gyakorlásokkal, és az Olvasókönyvet beszéllgetésekben előadott Mese-kkel neveltem: 2. hogy az Olvasókönyvben olyan tárgyak és Tudományok adassanak elő, mellyek az Oskolákban taníttatván, azokból a' Tanuló nem csak nyelvet tanuljon, hanem hafznos esméretekét is szerezhessen.

Elég legyen ez, a' könyvről általjában. Most még némelly Jegyzéseket ennek részeiről külön külön.

A' Grammatika most sokkal bővebb, 's e' mellett a' Regulák is tudományos meghatározással lévén előadva, reménylem, hogy a' Tanulót tzeljára híven elvezetik. A' Mesterszók Magyar Nevezetei mellett a' Deák nevezeteket is megtartottam, a' mellyek pedig Nyelvünkön forgásban nintsenek, azokat magyar köntösbe öltöztetve vettem fel, minéműek:

Szubjektum, Predikátum; míg valaki ezek helyébe alkalmas magyar kifejezéseket találánd.

A' Gyakorlások fordításához tsak azután kezdjen a' Tanuló; ha a' Grammatikának nagyobb részét megtanulta, mint ezt a' Gyakorlások előtt találtató Bévezetésben világosan megmondottam, a' melly Bévezetést figyelmetesen meg kell olvasgatni. — Gyakorló Példáknak matériául önként olyan dolgokat válogattam, mellyekből egyfzersmind a' közönséges életben is hasznavehető esméreteket 's mondásokat tanulhassanak Isjaink. Könnyű lett volna, mind azokat tudós dolgokkal is megtölteni; de a' mi tellyességgel a' jó tzel ellen lett volna.

A' Német Olvasókönyvet a' Gyakorlások elvégezése után kell elővenni, mivel ott már a' szók nintsenek a' tekfztus alá kirakva. A' ki itt a' szókat, könyv nélkül mindenkor megtanulta; az az Olvasókönyvel könnyen boldogúl; annyival inkább, hogy a' könyv végén találtató Szókönyvben a' nevezetesebb egyes szókat feltalálja, és azoknál fogva akár melly öizvetett szó értelmét könnyű munkával kitsinálhatja.

A' Szókönyv a' melly ennek a' végén találtatik, nem egyenesen az Olvasókönyvhöz készült; hanem magában foglalja mind azokat a' nevezetes szókat, mellyeknek eleve való tudása a' Nyelvtanulót a' nagyobb Lexiconnak számtalan forgatásától megmentheti, ha az, a' Grammatikában világosan előadott Szószármaztatásnak és a' Szók öizvetételeinek Reguláit megtanulta. Én azt tartom, hogy a' kinek valóságos tzelja Németül megtanulni, az egy Német Magyar Lexicon nélkül el nem lehet, és azt, az ára illendősége mellett, az Oskolai Tanulók is könnyen megszerezhetik magoknak. Ahozképest, a' ritkább szókat, az állatok, plánták, ásványok neveit 's a' Német Idiotismusokat abban kell keresni, mért mind ezeknek belé rakása által ezen könyvnek nagyságát 's azzal együtt az árát is sokkal kénytelenítettem volna nevelni. — A' Német Lexiconnak új kiadása, a' papiros szük volta miatt, tsak a' télfelé készülhet el, Irtam Bétsben Május 22-dikén 1810-ben.

A' Szerző.